

ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ

УДК 330.341.1:332.122

Петренко І.С., студентка 1 курсу
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
Україна

На сучасному етапі розвитку та становленні країни на світовому ринку дуже важливим аспектом залишається забезпечення стабільного збалансованого розвитку регіонів шляхом впровадження ефективної регіональної політики. Саме від регіональної політики залежить ефективність та перспективність регіонів. Невід'ємною складовою цього процесу є реформування системи державного управління регіональним розвитком, з метою створення умов для стимулювання економічної активності на регіональному рівні, наданні регіонам більшої свободи у сфері господарського вибору, задіяти ефективних механізмів та інструментів стимулювання підприємництва, та досягнення на цій основі збалансованого регіонального розвитку. У даній статті будуть наведені конкретні проблеми та запропоновано деякі підходи щодо їх вирішення, враховуючи досвід зарубіжних та вітчизняних країн. Дослідженням питань щодо розвитку регіональною економікою займалось багато вчених, серед яких Б Данилишин, Ф Заставний, М Паламарчук, О Шаблій, Я Жупаньський, М Чумаченко, В Симоненко, М Пистун, Ю Питюренко, В Попов'юн. Але дослідженням інноваційних підходам приділялось не достатня кількість уваги, а у світі економічної кризи розробка та застосування таких підходів є досить актуальною.

Тому, можна казати про наявні на Україні проблеми, які потребують необхідних заходів. По-перше, це проблеми призупинення економічного спаду, забезпечення підйому економіки, покращення стану соціальної сфери, досягнення збалансованого розвитку регіонів; вирішення специфічних проблем регіонів та окремих населених пунктів (у тому числі депресивних територій, малих міст) стимулювання міжрегіональної співпраці та кооперації – всі вони потребують зусиль на державних та регіональних рівнях. Протягом тривалого часу підтримка проблемних

регіонів розв'язувалася на основі трансферів, субсидій та субвенцій, що отримувались з центру. І, навіть, дотепер, замість вирішення конкретних проблем та впровадження прямої та опосередкованої підтримки регіонів, держава регулює розвиток їх через надання підтримки. [1] Як наслідок, стає неминучим оновлення на впровадження більш ефективних методів управління економікою, особливо на регіональному рівні.

Теоретично можна стверджувати, що мотиваційними домінантами держави щодо формування ефективних механізмів інноваційного розвитку її територій є вичерпність природних ресурсів, світові тенденції розвитку економіки та значний інноваційний потенціал України.

Особливістю інноваційного розвитку регіону є те, що він як ніякий інший розвиток потребує підтримки, як держави, так і регіонів. Тому можна сказати, що інноваційний шлях розвитку регіону потребує зацікавленості не тільки господарюючих суб'єктів, а й органів влади, бо це та діяльність, яка відбувається лише за умови створення певних сприятливих умов, серед яких можна виділити: ефективне регуляторне середовище; якісне інформаційне забезпечення інноваційної діяльності; наявність та активне функціонування об'єктів інноваційної інфраструктури; мотиваційні інструменти щодо активізації інноваційних процесів; належний захист інтелектуальної власності та ін.

Створення певних сприятливих умов дуже важлива передумова перед введенням на території інноваційної діяльності. Місце України у світі за даними глобального інноваційного індексу, індексами конкурентоспроможності та здатності до інновацій відображено в табл. 1, що побудована за даними «The Global Competitiveness Report 2012-2013» [2,3].

Таблиця 1

Позиції України за показниками глобального інноваційного індексу 2012-2013 рр.

Назви індексів та їх складових	Місце у світовому рейтингу (зі 144 країн)
1	2
Глобальний інноваційний індекс	71
1.Вихідні інноваційні індекси (витратні)	83
Інститути	105
Політичне середовище	99
Нормативно-правове середовище	90
Умови для бізнесу	127

Продовження табл. 1

1	2
1.2 Людський капітал	44
Освіта	64
Вища освіта	42
Дослідження та розробки	46
1.3 Інфраструктура	91
Інформаційні та комунікаційні технології	76
Загальна інфраструктура	93
Екологічна стабільність	118
1.4 Доскональність ринку	82
Інвестиції	75
Торівля та конкуренція	73
1.5 Розвиток бізнесу	79
Працівники розумової праці	78
Інноваційні зв'язки	72
Поглиблення знань	85
2. Вихідні інноваційні індекси (результати)	58
2.1 Знання, технології і винаходи	45
Створення знань	17
Застосування знань	73
Експорт та зайнятість	89
2.2 Творчі результати та добробут	81
Творчі результати	97
Внесок у суспільний добробут	79
Інтернет - творчість	45

Результати виконаного аналізу свідчать, що Україна має низькі позиції за показниками інноваційної діяльності та її результативності. Це підтверджується і даними Інституту розвитку менеджменту швейцарської бізнес-школи (IMD), згідно з якими у 2013 р. Україна займає 49-те місце із 60 країн світу [4]. Як впливає з результатів попереднього етапу аналізу, сприятливість інноваційного середовища в Україні на державному і ринковому рівнях є низькою.

Незважаючи на розуміння на усіх рівнях управління важливості інноваційного шляху розвитку, дієвих механізмів державної чи регіональної підтримки інновацій в Україні все ще немає, а практика діяльності підприємств свідчить про низку проблем у цій сфері та низьку інноваційну активність, що не сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіонів. Водночас глобальні фінансово-економічні впливи, територіальна конкуренція за ресурси та їх обмеженість засвідчили актуальність інноваційного розвитку регіонів, що, у свою чергу, потребує застосування адекватних сучасним суспільним та економічним тенденціям інструментів та методів.

Одним із нових підходів у державному управлінні регіонами та здійсненні відповідної економічної політики покликаний стати курс до сталого та безпечного розвитку [5]. Подібна ситуація обумовлює необхідність пошуку шляхів ефективного державного регулювання сталого та безпечного розвитку регіонів. Розв'язання даної проблеми полягає в науковому обґрунтуванні підходів для ефективного державного управління, заснованих на комплексній оцінці наявного потенціалу та спрямованих на відродженні економіки. Такий розвиток припускає прискорене оновлення всіх складових елементів регіонів України за допомогою розробки необхідних рекомендацій щодо свідомого забезпечення збалансованого розвитку господарської системи на основі залучення наявних ресурсів для реалізації економічних програм [6].

Підвищення ефективності та прозорості механізму фінансового забезпечення регіонального розвитку через диверсифікацію джерел та форм фінансування регіонального розвитку; запровадження нових підходів до порядку надання бюджетних коштів на цілі регіонального розвитку; створення умов усунення бар'єрів для співпраці України з європейськими організаціями та фондами, що опікуються політикою та фінансовою підтримкою регіонального розвитку; широке залучення приватного капіталу для фінансування спільних регіональних та міжрегіональних проектів; удосконалення систем моніторингу й оцінювання використання бюджетних коштів; підвищення відповідальності місцевих органів влади за ефективне використання ресурсів; спрямованих на вирішення соціально-економічних проблем регіонів [7].

Очікуваними результатами введення інноваційних підходів щодо регулювання регіональною політикою будуть: запровадження узгодженої системи стратегічного планування як на регіональному так і на державному рівні, створення умов для спільного вирішення завдань розвитку територіальних громад, налагодження міжнародного співробітництва у сфері регіональної політики, активізація міжнародних зв'язків, забезпечення доступу України та регіонів до інвестиційних програм, досягнення рівномірного та інтегрованого регіонального (місцевого) розвитку, підвищення рівня регіональної та локальної доступності, що сприятиме забезпеченню кращих зв'язків між міськими

зонами та віддаленими від них районами [8; 9].

Узагальнюючи, можна сказати, що введення інноваційної діяльності щодо регулювання регіональною політикою залежить від створення певних сприятливих умов, який полягає у підтримці як держави так і самих регіонів. Саме за цих умов Україна зможе вирішити низку проблем та стати передовою країною [10].

Література

1. Михненко А. М. Інновації в управлінні суспільним розвитком : навч. посіб. / А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. – К. : НАДУ, 2009. – 116 с.
2. The Global Competitiveness Report 2012-2013. (n.d.). Retrieved from [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2012-2013/#>
3. The Global Innovation Index 2013. The Local Dynamics of Innovation. (n.d.). Retrieved from <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page>
4. World competitiveness online. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.imd.org>
5. Корнійчук Л. Економічне зростання і сталий розвиток /Л.Корнійчук//Економіка України. – 2008. – №4. – С.82–90.
6. Кіктенко О.В. Механізми державного регулювання інноваційного розвитку національної економіки України // Економіка та держава, 2006 - № 11. – С. 53–56.
7. Шовкалюк В. С. Сучасна інноваційна політика: стан, проблеми та перспективи розвитку : матеріали III Міжнарод. Форуму . – 2009. – С. 10-26.
8. Ильяшенко С.Н. Согласование мотивов всех участников инновационного процесса / С.Н. Ильяшенко // Справочник экономиста. – 2004. – № 1. – С. 31–38.
9. Геєць В.М. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєць, В.П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.
10. Галиця І.О. Умови реалізації ефективної інноваційної політики // Фондовий ринок, 2007 – № 39 – С. 28 – 29.

Науковий керівник,
викладач

О.О. Єрмоленко